

Корисна модель належить до сільського господарства, а саме до рослинництва, і може бути використана для підвищення урожайності гречки їстівної.

Гречку вирощують, головним чином, як круп'яну культуру. Це єдина незлакова культура в групі зернових. Страви із гречаної крупи смачні, високопоживні, добре засвоюються і рекомендуються для дієтичного харчування. Середній хімічний склад плодів гречки, %: білка - 13,1, вуглеводів - 67,8, жирів - 3,1, золи - 2,8, клітковини - 13,1. Для гречки характерний високий вміст білків, які легко розщеплюються та засвоюються, вуглеводів і мінеральних речовин, особливо солей фосфору, кальцію і заліза [1].

У білку гречки переважають легкорозчинні глобуліни і глютаміни, тому він краще засвоюється і поживніший, ніж білок злакових культур. Білок повноцінний за амінокислотним складом [2].

Відомий спосіб передпосівної обробки насіння гречки, який полягає у 5-6 годинному його замочуванні у розчині хлориду 1-трифеніл-фосфонійметиленафталіну в концентрації 0,01 % [3].

Недоліками даного способу є те, що тривале замочування насіння вимагає спеціальних ємностей, що проблематично в умовах значних посівних площ гречки.

Найбільш близьким аналогом є спосіб вирощування гречки, у якому насіння гречки перед сівбою обробляють біофунгіцидом з рістстимулюючими властивостями Флавобактерин штам *Flavobacterium* sp. L-30 вміст 0,01 %, H₂O-99,9 %.[4].

Недоліком найбільш близького аналога є те, що обробку насіння необхідно проводити безпосередньо перед сівбою та уникати контакту із хімічними протруйниками, що унеможливорює ефективну боротьбу із хворобами та не дозволяє раціонально організувати посівний процес.

В основу корисної моделі поставлена задача розробити спосіб передпосівної обробки насіння гречки.

Поставлена задача вирішується, ти що у способі передпосівної обробки насіння гречки включає обробку стимулюючими речовинами, згідно з корисною моделлю, використовують біостимулятор, до складу якого входить K₂O - 0,8 %, Cu (EDTA) - 0,07 %, Zn (EDTA) - 0,06 %, Fe (EDTA) - 0,20 %, брасиностероїди - 0,0075 %, триаконтанол - 0,0075 %, органічні кислоти - 0,005 %, глікозиди - 0,0005 %, та вітаміни B₁ - 0,0005 %, B₂ - 0,0003 %, B₆ - 0,0001 %, B₁₂ - 0,0002 %, решта H₂O, в нормі 1,0 л/т.

Біостимулятор Вітазим містить у своєму складі біологічно активні речовини, такі як: брасиностироїди, триаконтанол, органічні кислоти, вітамін B₁; Вітамін B₂; вітамін B₆; вітамін B₁₂, глікозиди, K₂O - 0,8 %, Cu (EDTA) - 0,07 %, Zn (EDTA) - 0,06 %, Fe (EDTA) - 0,20 %, брасиностероїди - 0,0075 %, тріаконтанол – 0,0075 %, органічні кислоти - 0,005 %, глюкозиди - 0,0005 %, та вітаміни B₁ - 0,0005 %, B₂ - 0,0003 %, B₆ - 0,0001 %, B₁₂ - 0,0002 %, решта H₂O, в нормі 1,0 л/т [5].

Для вивчення впливу передпосівної обробки насіння гречки на її урожайність на колекційно-дослідному полі закладу вищої освіти Подільського державного університету у 2024 році проводився польовий дослід, який включав в себе два фактори: фактор А - сорт: Володар, Подільська, фактор В - передпосівна обробка насіння: 1. Контроль без обробки; 2. Обробка насіння стимулятором росту Вітазим у нормі 1,0 л/т. Площа ділянок 50 м². Повторність - триразова. Спосіб розміщення ділянок - систематичний.

При оцінці урожайності гречки їстівної встановлено, що на контрольному варіанті, де стимулятор росту не застосовувався, урожайність становила 1,85 т/га у сорту Володар та 1,73 т/га у сорту Подільська (табл.).

Таблица

Урожайність гречки залежно від передпосівної обробки насіння, т/га

Фактор А - Сорт	Фактор В - Обробка насіння	Урожайність, т/га насіння
Володар	Контроль без обробки	1,85
	Обробка насіння Вітазимом	2,18
Подільська	Контроль без обробки	1,73
	Обробка насіння Вітазимом	2,08
НІР ₀₅ , т/га	А - 0,12; В-0,12; АВ-0,25	

Проведення передпосівної обробки насіння Вітазимом позитивно позначилося на урожайності гречки. У сорту Володар вона становила 2,18 т/га, а у сорту Подільська - 2,08 т/га, що більше від контролю відповідно на 0,33 та 0,35 т/га або 17,8 та 20,2 %

Результати дисперсійного аналізу підтверджують достовірність отриманих результатів, оскільки найменша істотна різниця (НІР₀₅) менша від фактичних приростів урожаю, отриманих за рахунок

збільшення ширини міжрядь.

Таким чином, проведення передпосівної обробки насіння гречки Вітазимом дозволяє підвищити урожайність гречки на 0,33-0,35 т/га

Джерела інформації:

1. Зінченко О.І., Салатенко В.Н., Білоножко М.А. Рослинництво. - К.: Аграрна освіта, 2001. - 591 с.
2. Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник.- 5-те вид., виправ., допов. - Львів: НВФ "Українські технології", 2020. - 806 с.
3. Україна Патент України на винахід (перереєстроване авторське свідоцтво СРСП) № 12243; МПК А01N 25/00, А01P 21/00, С07 15/00; Заявка 4491609/SU від 10.10.1988, Шевчук М.І., Букачук О.М., Мандриченко С.В., Кушнір В.М., Жук О.М. № 4, 1996 р. "Спосіб передпосівної обробки льону, гороху, гречки".
4. Україна Патент № 110300; МПК А01C 1/00, А01N 25/00; Заявка U201601035 від 8.02.2016, Деревянський В.П., Молдован В.Г., Сучек М.М. № 19, 2016 р. "Спосіб вирощування гречки".
5. Вітазим. URL: <https://sadboks.com.ua/ua/p1152526147-biostimulyator-vitazim-vitazyme.html> (дата звернення 18.03.2026 р.)